

WYDARZENIA

Nowa inwestycja w Tczewie

Projekt „Centrum Konserwacji Wraków Statków wraz z Magazynem Studyjnym w Tczewie” otrzymał dofinansowanie z programu „Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego” w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014. To druga, po Ośrodku Kultury Morskiej, inwestycja naszego Muzeum dofinansowana z tego funduszu. Projekt jest realizowany w partnerstwie polsko-norweskim z Narodowym Muzeum Morskim w Oslo i z Muzeum Historii Kultury w Oslo. Budynek, który powstanie przy Muzeum Wisły, tworzyć będą dwie przenikające się bryły, wyznaczające wewnętrzny podział na dwie podstawowe części – Pracownię Konserwacji oraz Magazyn Studyjny z Salą Ekspozycyjną. W Pracowni Konserwacji oprócz prac konserwatorsko-archeologicznych planowane są działania związane z digitalizacją zabytków ruchomych. Sala Ekspozycyjna mieścić będzie zabytki wielkogabarytowe, m.in. trzy historyczne jachty: „Dal”, „Opty” i „Kumka IV” oraz części konstrukcyjne zabytkowych statków. Druga przestrzeń Magazynu Studyjnego – Antresola – wyposażona będzie w przeszkłone regały przesuwne, umożliwiające eksponowanie muzealiów o małych rozmiarach. Zaplanowano także wykorzystanie technologii rozszerzonej rzeczywistości (*augmented reality*) do prezentacji informacji o zbiorach muzealnych, dzięki czemu zabytki zyskają kontekst bez konieczności tworzenia dodatkowej aranżacji scenograficznej. Prace budowlane rozpoczną się w połowie roku, a zakończenie projektu planowane jest na koniec kwietnia 2016 roku.

Wizualizacje przyszłego Centrum Konserwacji Wraków Statków wraz z Magazynem Studyjnym w Tczewie

Wizyta wiceminister

31 marca z wizytą do naszego Muzeum przybyła prof. dr hab. Małgorzata Omilanowska, podsekretarz stanu w MKiDN. Po zwiedzeniu ekspozycji „21. Dekalog Solidarności” w Ośrodku Kultury Morskiej udała się do Muzeum Wisły w Tczewie, dokąd towarzyszyli jej dyrektor NMM dr Jerzy Litwin oraz wicedyrektorzy Maria Dyrka i Szymon Kulas. Pani wiceminister obejrzała udostępnioną do zwiedzania część ekspozycji stałej „Wisła w dziejach Polski”, zapoznała się ze stanem prac nad jej drugą częścią, odwiedziła też przeznaczoną do robiórki pracownię konserwatorską, na miejscu której powstanie Centrum Konserwacji Wraków Statków. Warto odnotować, że tczewski oddział NMM po raz pierwszy w swojej 30-letniej historii gościł przedstawiciela ministerstwa tak wysokiej rangi.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Edukacja skutnicza

W ostatnim tygodniu marca gościli w NMM Peter Helland Hansen i Ingunn Undrum z Hardanger and Voss Museum w Norheimsund, znawcy i praktycy zawodów związanych z budową tradycyjnych łodzi. Goście zwiedzili oddziały NMM, a w Muzeum Zalewu Wiślanego w Kątach Rybackich przygotowali program edukacyjny. 26 marca w Ośrodku Kultury Morskiej wspólnie z Działem Edukacji przeprowadzili pilotażowe zajęcia z zakresu tradycyjnych rzemiosł morskich. Brała w nich udział klasa 3E ze SP nr 19 w Gdańsku. Wizyta robocza odbyła się w związku z projektem „Morskie dziedzictwo kulturowe Polski i Norwegii. Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk. Projekt zachowania i promocji materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego związanego ze sztuknictwem”, realizowanym w ramach programu *Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego*, współfinansowanego z Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014.

Statek (w) muzeum

Estońskie Muzeum Morskie w Tallinie z okazji 100-lecia budowy lodołamacza „Suur Tõll” zorganizowało konferencję poświęconą temu i innym statkom-muzeom. Odbyła się ona 28 marca w siedzibie Uniwersytetu Tallińskiego, a jako reprezentant NMM wziął w niej udział dyrektor dr Jerzy Litwin. Głównym problemem spotkania była kwestia zabezpieczenia statków jako obiektów muzealnych, a pytaniem: czy da się je zabezpieczyć na zawsze. Zgodzono się, że zabytkowe statki są tak istotnymi eksponatami dla instytucji zajmujących się ochroną dziedzictwa kulturowego związanego z morzem, że należy starać się je zabezpieczyć możliwie jak najdłużej, choćby było to trudne i kosztowne.

Światło w ciemnościach

Towarzystwo Przyjaciół CMM uzyskało dofinansowanie zadania *Wystawa czasowa „Lux in tenebris”* z programu *Dziedzictwo Kulturowe*, priorytet *Wspieranie działań muzealnych*. Jednym z podstawowych wątków ekspozycji będzie postęp techniczny, jaki dokonał się od momentu rozpalenia pierwszego ogniska na wybrzeżu morskim po zastosowanie światła elektrycznego w latarniach morskich. Drugi wątek to prawo nadbrzeżne, które ewoluowało od bezlitosnego grabienia i mordowania rozbitków do zasady ratowania ludzkiego życia, statków i mienia. Elementem łączącym oba motywy wystawy jest światło: świecą w latarniach morskich zapewnia ratunek i bezpieczeństwo, rozpalane natomiast na brzegu, w celu rozbicia statku, może przynieść utratę majątku, niewolę lub śmierć. Na wystawie pojawią się nowoczesne formy prezentacji: stanowiska interaktywne i multimedialne wizualizacje 3D, które będą służyły umiejętnemu wprowadzaniu w narrację wystawy oraz budowie szerszego kontekstu dla przedstawianych muzealiów. Ekspozycja przygotowywana jest wspólnie z NMM i będzie prezentowana w naszej siedzibie głównej w Spichlerzach na Ołowiance w terminie od 19 grudnia 2014 r. do 28 września 2015 r. Do jej realizacji powołano zespół pod kierownictwem Wojciecha Ronowskiego.

ARCHEOLOGIA PODWODNA

Porcelanowiec w 3D

Jednym z ostatnio badanych przez archeologów NMM wraków jest pochodzący z I poł. XIX wieku Porcelanowiec (nazwa niezidentyfikowanego dotychczas statku pochodzi od znalezionej we wnętrzu wraku ceramiki, głównie pozostałości talerzy z wytwórni w Staffordshire). Zachowane fragmenty konstrukcyjne wraku (część dena i fragmenty burt) są przemieszczone względem siebie i rozdzielone na 4 oddzielne grupy, zajmując obszar ok. 600 m². W trakcie ubiegłorocznych badań podwodnych wykonano m.in. fotogrametrię stanowiska, a na podstawie fotogramów stworzono fotomozajkę (rzut stanowiska z góry – fotograficzne odwzorowanie obiektu) oraz trójwymiarowy model stanowiska. Były to pierwsze w Polsce i jedne z pierwszych na świecie próby wykonania podwodnej dokumentacji 3D stanowiska archeologicznego, z zastosowaniem technik fotogrametrycznych. Metoda ta pozwoliła na bezinwazyjne dokumentowanie obiektów *in situ*, co może stanowić w przyszłości alternatywę dla tradycyjnej podwodnej dokumentacji rysunkowej. Fotogrametryczne modele 3D przydatne są także w celu określania stanu zachowania obiektów podwodnych oraz monitorowania zmian na stanowiskach. Zaletą metody są m.in.: szybkość tworzenia dokumentacji pod wodą, stosunkowo wierne odwzorowanie obiektów, a także atrakcyjność takiego sposobu ukazywania stanowisk podwodnych dla celów naukowych, informacyjnych i edukacyjnych. Badania prowadzone są w ramach projektu *Inwentaryzacja wraku F53.27 Porcelanowiec z Zatoki Gdańskiej*, finansowanego ze środków MKiDN oraz NMM. Kierownikiem prac jest mgr Tomasz Bednarz z Działu Badań Podwodnych NMM.

Fotogrametryczne modele 3D wraku Porcelanowca

AKTUALNOŚCI

O konserwacji mokrego drewna

Co powinno się robić z zabytkiem drewnianym wydobytym z wody? Dlaczego konserwacja mokrego drewna jest tak skomplikowana? Jak konserwuje się wraki łodzi i statków pozyskane w wyniku eksploracji Morza Bałtyckiego? Na te i inne pytania odpowiadała Irena Jagielska w czasie wykładu „Od rożka prochowego do wraku żaglowca. Konserwacja mokrego drewna”, który odbył się 25 marca w Ośrodku Kultury Morskiej.

Drewno, które zalega setki lat w wodzie, ulega degradacji – a wydobyte i nie poddane konserwacji ulega niszczeniu podczas suszenia. W Dziale Konserwacji NMM zakonserwowano dwa bardzo ważne wraki: statku Miedziovec z XV w. i unikatowej łodzi P2 z X w. Obydwa wraki konserwowano glikolem polietylenowym wprowadzanym do mokrego drewna różnymi metodami. Podobnie konserwowano największe wraki w Europie: okrętów „Vasa” i „Mary Rose”, kogi bremeńskiej, a w Australii galeonu „Batawia”. Najnowszą metodą, stosowaną przez konserwatorów, jest impregnacja z suszeniem metodą liofilizacji, zwana „freeze-drying”. Wymaga ona drogiej i specjalistycznej aparatury, ale czas konserwacji drewna wyraźnie ulega skróceniu. Na świecie buduje się coraz większe liofilizatory, w których można konserwować już całe łodzie i części statków.

„Sołdek” tematem pracy inżynierskiej

Agnieszka Czaja i Karina Krukowska z Wydziału Okrętownictwa Politechniki Gdańskiej zaprezentowały 6 marca na spotkaniu Towarzystwa Przyjaciół Statku-Muzeum „Sołdek” swoją pracę inżynierską, stanowiącą projekt przebudowy i zagospodarowania części wnętrza zabytkowego parowca na cele muzealne. Projekt dotyczy ładowni nr 1 i 2, w których w trakcie remontu i adaptacji statku w 1984 roku umieszczono płyty balastowe, zapewniające stateczność jednostki, dlatego pomieszczenia te nie zostały wzięte pod uwagę w ówczesnej koncepcji zagospodarowania wnętrza statku. Zarówno członkowie Towarzystwa, jak i dyrekcja Muzeum przyjęły propozycję studentek z dużą uwagą, jako ważny głos w prowadzonej od kilku lat dyskusji na temat konieczności powiększenia powierzchni wystawienniczej statku-muzeum.

Głosowanie na „Wydarzenie Historyczne Roku”

W pierwszym etapie plebiscytu na Wydarzenie Historyczne Roku 2013, organizowanego przez Muzeum Historii Polski i portal historia.org.pl, spośród ponad 70 zgłoszeń z całej Polski jurorzy wybrali 10 najważniejszych. W dziesiątce wyróżnionych znalazła się nasza wystawa czasowa „21. Dekalog Solidarności” oraz towarzyszący jej film dokumentalny „Ludzie w cieniu Tablic”. Drugi etap plebiscytu potrwał do 13 kwietnia, a o ostatecznym wyniku zadecydują głosy internautów.

ZAPROSZENIE

Historia badań modelowych

Zapraszamy na wykład „Prehistory of the ship model testing”, który wygłosi profesor Horst Nowacki, emerytowany wykładowca Uniwersytetu Technicznego w Berlinie, specjalista w dziedzinie projektowania statku. Wykład odbędzie się 29 kwietnia o godz. 17 w Ośrodku Kultury Morskiej.